

Geadviseerd subsidiebedrag: € 455.000

Gevraagd subsidiebedrag: € 455.000

Subsidie in Cultuurplan 2017-2020: € 439.000

Discipline: **Architectuur, vormgeving en digitale cultuur**

samenvatting van het advies

Beoordeling van de aanvraag

De Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur is onder de indruk van de wijze waarop Architectuur Instituut Rotterdam (AIR) een nieuwe visie ontwikkelt op de betekenis van ontwerp. Daarbij heeft de instelling een open houding tot de stad, zet co-creatie in en werkt intensief samen met uiteenlopende partijen, waarbij inclusiviteit veel aandacht krijgt.

Geadviseerd subsidiebedrag

De Raad adviseert AIR een bedrag van € 455.000 toe te kennen. In 2018 trad een nieuwe duo-directie aan. De voortvarende manier waarop deze een nieuwe koers is gaan varen, getuigt van zelfbewustzijn en kracht. De organisatie van AIR staat stevig, dat geeft de Raad vertrouwen in de toekomst.

samenvatting van de aanvraag geschreven door de instelling

Architectuur is een publieke zaak voor alle Rotterdammers en een ontwikkelkracht voor een aantrekkelijke, duurzame en rechtvaardige stad. Dat is waar AIR voor staat. Daarom werken we aan een vitaal architectuurklimaat en aan een cultuur van samen stadmaken. Het is onze missie om het gesprek over het ontwerp van de stad te openen voor een breed publiek en de brug te slaan tussen cultuur en stadsontwikkeling, tussen verbeelding en maken, tussen denken en doen.

AIR heeft de afgelopen decennia een breed cultureel platform opgebouwd en dit steeds opnieuw weten te vernieuwen in het licht van een voortdurend veranderende stad. De bijdrage van AIR heeft zeggingskracht vanwege de jarenlange betrokkenheid bij deze stad. We hebben kennis, ervaring en netwerken opgebouwd. We worden gewaardeerd om onze onafhankelijkheid, onze brede oriëntatie, onze openheid en om ons verbindende vermogen. AIR is interconnectief: het is hoe we werken en wie we zijn.

AIR initieert, organiseert en coördineert inhoudelijke activiteitenprogramma's, waaronder debat- en lezingenreeksen, workshops, expertmeetings, stadlabs, cultuuronderwijs, les- en talentprogramma's, ontwerpcompetities, conferenties en festivals. Enkele voorbeelden hiervan zijn: de Rotterdam Architectuur Prijs, het Stadmakerscongres, Rotterdam Architectuur Maand, lezingenreeksen als Over de Stad gesproken en diverse stadmakers-netwerken zoals de Van der Leeuwkring en het Platform Ruimtelijk Ontwerp en FreshAIR.

AIR wil zijn missie de komende jaren productief maken voor de volgende opgaven voor Rotterdam: de

fysieke stad staat voor grote transitieopgave, terwijl er tegelijkertijd vanwege een meer diverse bevolking behoefte is aan een meer inclusief denken. Dit vraagt om een connectie tussen expertise en enthousiasme om grote collectieve opgaven te adresseren via zowel grote stedelijke projecten als de vele kleine initiatieven die in hun optelsom de ontwikkeling van Rotterdam belichamen. We benoemen dit met Open Stad | Energieke Ruimte.

AIR organiseert drie programmalijnen: een stedelijk podiumprogramma van lokale én nationale betekenis, een werkplaats voor de open stad en een collectie van inzichten. De inhoud van het programma kent zijn oorsprong in onze missie en krijgt richting met onze ambitie voor de komende jaren en op de lange termijn. AIR verbindt abstracte stedelijke opgaven aan concrete plekken van betekenis, daagt netwerken van vernieuwers uit om nieuwe perspectieven te openen en betreft een breed en divers publiek bij het ontwerpsprek over de stad.

AIR heeft een lerend en goed geïnformeerd team, met een continue en betrouwbare bezetting. Een betrokken groep vrijwilligers en externe professionals maken het ons mogelijk om flexibel te opereren. De governance codes worden door AIR niet alleen omarmd, ze zijn fundamenteel voor het onafhankelijk opereren op het snijvlak van cultuur en stedelijke ontwikkeling, en vormen het vertrekpunt voor de doorontwikkeling van onze organisatie.

beoordeling van de aanvraag

Culturele betekenis

AIR verbindt in zijn programma ambitie met daadkracht. De Raad is onder de indruk van de wijze waarop Architectuur Instituut Rotterdam (AIR) een nieuwe visie ontwikkelt op wat ontwerp betekent. De thema's die AIR aansnijdt getuigen van urgentie en het instituut betreft die op de stad met een open houding. Daarbij zet AIR co-creatie in, brengt inclusiviteit in de praktijk door intensief samen te werken met uiteenlopende partijen. Voorbeelden van deze thema's zijn klimaatadaptatie, energietransitie, verdichting, technologisering, mobiliteitstransitie en rechtvaardigheid.

Begin jaren tachtig zorgde AIR – destijds stond de afkorting voor Architectuur International Rotterdam – voor een kleine revolutie in de discipline door gerenommeerde internationale architecten, zoals de Italiaanse architect Aldo Rossi, uit te nodigen voor een ontwerpend onderzoek naar het voormalige havengebied de Kop van Zuid. Ondertussen gaat AIR de wijken in waar het ontwerp wordt ingezet als middel voor dialoog. Vroeger lag het accent op de emancipatie van architectuur, nu gaat het om 'stadsmaken': op constructieve wijze en op locatie bewoners betrekken bij het stedelijk ontwerp. De waarde van architectuur staat daarbij altijd voorop.

De Raad is onder de indruk van de manier waarop AIR het gesprek in de wijken met zogenaamde Stadslabs organiseert en voert, en is benieuwd naar de resultaten van deze aanpak. De vestiging in Rotterdam-Zuid maakt dat AIR deze kant van de stad beter in het vizier heeft en ook weet te verbinden met het centrum. AIR stimuleert daarnaast het debat en de dialoog op niveau van de stad, en weet daarbij relevante en urgente thema's op toegankelijke wijze te agenderen. De kennis die AIR opdoet met zijn programma wil het instituut in de toekomst beter ontsluiten, door de eigen website verder te ontwikkelen en door te werken met journalistieke media zoals [Vers Beton](#).

Positie in het culturele veld

Architectuur Instituut Rotterdam ontwikkelt beleid met een zelfbewuste en authentieke houding. De programma's waarin het instituut met veel verschillende partners samenwerkt, zijn cultureel en maatschappelijk zeer relevant. AIR bewijst een toonbeeld te zijn voor andere instellingen in het veld van architectuur, design en digitale cultuur. In een tijd dat de overheid zich terugtrekt uit de inrichting van de stad en het publieke domein, kan een instelling als AIR een belangrijke rol vervullen als kenniscentrum voor zowel het vakgebied als het publiek.

Volgens Rotterdam Festivals draagt Stichting AIR als mede-initiatiefnemer bij aan de ontwikkeling van de Rotterdam Architectuur Maand als iconisch evenement. Dit is een ambitie van Rotterdam Festivals als uitvloeisel van de aanbevelingen die het IABx-rapport deed. De architectuurmaand draagt bij aan het prioriteitsthema Moderne Architectuurstad.

Cultuureducatie en talentontwikkeling

AIR investeert in samenwerkingen om ontwerpkracht, het ontwerpendenken en het bewustzijn over de leefomgeving en ruimtelijke vraagstukken een plek te geven in het voortgezet en basisonderwijs. Daarnaast stimuleert AIR jong talent met masterclasses en als partner van de ontwerpcompetitie European.

Bedrijfsvoering

In 2018 trad een nieuwe duo-directie aan. De voortvarende manier waarop deze een nieuwe koers is gaan varen, getuigt van zelfbewustzijn en kracht. Onder hun leiding professionaliseerde de instelling verder en werd het personeelsbestand aangescherpt.

Financieringsmix

Er is een gevarieerde en evenwichtige financieringsmix ontstaan door partners en sponsors (de Van der Leeuwkring) te werven. Wel is sprake van een hoge subsidieafhankelijkheid. De stichting AIR heeft een goede eigen vermogenspositie en streeft naar meer eigen inkomsten. Dat de organisatie stevig staat, geeft vertrouwen in de toekomst. Wel bestaat er onzekerheid over lopende subsidieaanvragen bij overheid en fondsen: AIR maakt niet duidelijk hoe het zijn ambities daarop zal aanpassen.

Fair Pay

AIR onderschrijft de Fair Practice Code. De organisatie volgt de cao kunsteducatie en de landelijke richtlijnen van de branchevereniging en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie.

Inclusiviteit

De aandacht voor inclusiviteit blijkt uit de samenstelling van de organisatie en het programma van AIR. Inclusiviteit speelt een belangrijke rol bij de samenstelling van het team, het betrekken van de moderatoren, gastcuratoren en sprekers. AIR streeft naar diversiteit en verbindt die op een positieve en constructieve manier met complexiteit en experiment. Aan een communicatieplan wordt gewerkt, in samenwerking met Whize; hierin kan inclusiviteit kan nog explicieter worden verwoord.

Publiek

Met programma's als het Stadsmakerscongres, de Architectuur Maand en samenwerkingen met Vers Beton en Open Rotterdam weet AIR een breed publiek te bereiken. Door activiteiten te intensiveren heeft de nieuwe directie het publieksbereik op het oude niveau weten terug te brengen. Hoe dat publiek is

samengesteld is echter nog onduidelijk. De Stadslabs zijn een mooi instrument voor lokale betrokkenheid en vernieuwing.

Personeel

Bij de recente uitbreiding van de organisatie heeft AIR actief ingezet op inclusiviteit.

Innovatie

AIR heeft door de jaren heen bewezen zich telkens weer aan te passen aan veranderende omstandigheden, zowel als organisatie als met de programmering. Met kritische blik, een open houding en aandacht voor maatschappelijke vraagstukken weet het instituut zijn positie in de dynamische stad Rotterdam te handhaven met een ambitieuze programmering. Telkens zoekt AIR naar relevante formats die passen bij de vraagstukken die zich aandienen. De acht opgaven en initiatieven die AIR verkent, zijn *spot on* en veelbelovend. De organisatie maakt gebruik van een onderbouwde methode, de innovatiecurve van Rogers, om programma's in te richten en publiek te analyseren. Zo wordt het huidige programma verdiept en bestendigd, terwijl AIR nieuwe doelgroepen probeert te bereiken. AIR signaleert zelf dat de ontsluiting van de eigen collectie urgent aandacht behoeft en zegt toe dat te gaan doen. Hoe de eigen werkplaats beter kan functioneren, maakt de aanvraag niet echt duidelijk.

Interconnectiviteit

AIR verbindt zich op verschillende manieren met de stad en haar bewoners. Er wordt met vele partijen in de stad samengewerkt, zowel uit de ontwerpdisciplines, op beleidsniveau, het onderwijs en lokale media zoals Open Rotterdam en Vers Beton. AIR zet Rotterdam als architectuurstad internationaal op de kaart via het Stadsmakerscongres, door Guest Urban Critics uit te nodigen en samen te werken met buitenlandse organisaties als het Van Alen Institute.

geadviseerd subsidiebedrag

De Raad adviseert AIR een bedrag van € 455.000 toe te kennen. Dit is het bedrag dat de instelling heeft aangevraagd.